

1 לדעת כולם בית דין מביאים פר, אך המחלוקת בברייתא היא לגבי
2 הציבור, וּמֵאַן חֲכָמִים – ומי הם החכמים המחייבים אף את הציבור
3 להביא באופן זה, רַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (להלן ה.)
4 שבאופן שהורו בית דין וחטאו רוב הציבור, גם הַצְּבֹר מִיְיָתִי קָרַב
5 פר לכל שבט שחטא וגם בֵּית דִּין מִיְיָתִי קָרַבן פר.
6 וְאִיבְעִית אִימָא, מדובר בברייתא אחד שֶׁעָשָׂה פְּהוּרָאָת בֵּית
7 דִּינֹו, ולא בהוראת הסנהדרין הגדולה, וּמֵאַן חֲכָמִים – ומי הם
8 החכמים המחייבים, רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּתַנִּיא בְּרִייתָא לְהֵלֵן (ה.) רַבִּי
9 יהודה אומר, שֶׁכָּט אחד שֶׁעָשָׂה פְּהוּרָאָת בֵּית דִּינֹו ולא בהוראת
10 הסנהדרין, אוֹתוֹ הַשְּׁכָט חַיִּיב לְהַקְרִיב פֶּר. ורבי מאיר חולק וסובר
11 שאין חייבים אלא על הוראת הסנהדרין הגדולה בלבד, כמבואר
12 להלן (ה.).
13 וְאִבְעִית אִימָא, מדובר בברייתא כַּגִּזוֹן שֶׁהוּרֹו בֵּית דִּין וְחֲטָאוּ שִׁשָּׁה
14 שבטים וְהָן רֹבּוּ שֶׁל קָהֵל, אוֹ שְׁחָטָו שְׁבַעֵה שבטים (רוב שבטים)
15 אָפֵי עַל פִּי שְׁאִינֵן רֹבּוּ שֶׁל קָהֵל, וּמִתְנַתִּין מְנִי – כדעת מי היא,
16 כדעת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר הִיא, כלומר ש'חכמים' הם רבי שמעון
17 בן אלעזר, דְּתַנִּיא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמַר מִשְׁמֹו שֶׁל רַבִּי מֵאִיר,
18 אִם חֲטָאוּ שִׁשָּׁה שבטים וְהָן רֹבּוּ שֶׁל קָהֵל, אוֹ שְׁחָטָו שְׁבַעֵה שבטים
19 אָפֵי עַל פִּי שְׁאִינֵן רֹבּוּ שֶׁל קָהֵל, חַיִּיבִין פֶּר. ותנא קמא בשם רבי
20 מאיר פטר מפר. ואם כן אין הוכחה מהברייתא שיש מי שסובר
21 שיחיד שעשה בהוראת בית דין חיוב.
22 לאחר שהתבאר שכדי להתחייב בפר צריך שרוב ה'קהל' יעשו על פי
23 בית דין, מבארת הגמרא מי הוא 'קהל': זה: אָמַר רַב אִפְי, וְכַהוּרָאָה
24 – כשהורו בית דין, ועשו אנשים על פיהם, ואנו רוצים לדעת האם
25 החוטאים הם רוב קהל (ויש חיוב פר), הִלָּךְ אָמַר רֹבּוּ יוֹשְׁבֵי אֶרֶץ
26 יִשְׂרָאֵל לענין רוב הקהל או מיעוטו, שאם חטאו רוב יושבי ארץ
27 ישראל מביאים פר, ואין מונים את יושבי חוץ לארץ, שְׁנֵאמַר אַחַר
28 שבנה שלמה את בית המקדש (מלכים א' ח סה), וְיַעֲשֶׂה שְׁלֹמֹה כַּעַת
29 הַהִיא אֶת הַחֵן, וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ, קָהֵל גְּדוֹל מִלְּבֹא חֶמֶת עַד נִחַל
30 מִצְרַיִם, לְפָנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ שְׁבַעֵת יָמִים וְשְׁבַעֵת יָמִים אֲרִבְעָה עָשָׂר
31 יוֹם, וּמִדִּיק רַב אִסִּי מִדְּהַסּוֹק, מִבְּדִי בְּתִיבֵי – הרי כבר נאמר 'וכל
32 יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ', ואם כן 'קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים' למה
33 ל' לכתוב, אלא שְׁמַע מִיָּנָה – מוכח מכאן שבא הכתוב להשמיענו
34 שְׁהֵנִי – האנשים היושבים במקום זה [מלבוא חמת עד נחל מצרים]
35 הוּא דְּאִיקְרִי 'קָהֵל', אֲבָל תִּנְךְ – היושבים מחוץ לגבול זה לא אִיקְרִי
36 'קָהֵל'. ואם חטאו רוב 'קהל' זה, אף שלא חטאו היושבים בחוץ
37 לארץ, מביאים פר.
38 הגמרא דנה באופן שחטאו רוב הציבור, ומתו חלק מהחוטאים קודם
39 שנודע להם שחטאו, ועכשיו הם רק מיעוט הציבור, או באופן שחטאו
40 מיעוט הציבור, ומתו חלק מהאנשים שלא חטאו ועכשיו החוטאים
41 הם רוב הציבור. ונקדים, שנחלקו רבי שמעון וחכמים (להלן ה.) לגבי
42 כזה משיח ונשיא שחטאו לפני שנתמנו, ואחר כך נתמנו, שלדעת
43 חכמים חייבים בקרבן חטאת יחיד, שכן חכמים הולכים אחר שעת
44 החטא, ולדעת רבי שמעון, אם נודעה להם חטאתם קודם שנתמנו,
45 חייבים חטאת יחיד אפילו אחר שנתמנו, אך אם לא נודע להם עד
46 אחר שנתמנו, פטורים לגמרי.
47 פְּשִׁיטָא – דין פשוט הוא, שאופן של מְרִוּפִין וְנִתְמַעְטוּ – חטאו רוב
48 הציבור, ונתחייבו בפר, ומתו חלק מהם (קודם שהביאו את הפר)
49 ועכשיו החוטאים הם מיעוט הציבור, הֵינֵינוּ פְּלִגְתָּא – זוהי מחלוקתם
50 דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּינָן, שחכמים הולכים אחר שעת החטא ומחייבים פר,
51 ולדעת רבי שמעון, אם נודע להם כשעדיין היו מרובים, חייבים פר,
52 אך אם לא נודע להם עד אחר שנתמעטו, פטורים לגמרי.
53 מבררת הגמרא: באופן שֶׁמוֹעֲטִין וְנִתְרַבּוּ – הורו בית דין ועשו
54 מיעוט הציבור, ואין כאן עדיין חיוב משום שיחיד שעשה בהוראת
55 בית דין פטור, וקודם שנודע להם שחטאו מתו מהאנשים שלא עשו,
56 ונמצא שהחוטאים הם רוב הציבור, מֵאִי – מה הדין. מִי פְּלִיגֵי – האם
57 גם בזה חולקים רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּינָן כמו לעיל, שרבי שְׁמַעוֹן דְּאָזִיל
58 בְּתַר יְדִיעָה, מְתִיב, שכן נודע לציבור אחר שנתרבו, ולכן הם

1 נאמר (ויקרא א) וְאֶת תּוֹרַת הָעֶלֶה, הִיא הָעֶלֶה עַל מוֹקֵדָה וגו', ותיבת
2 'זאת' היא מיעוט, וכן 'היא' מיעוט, וכן 'העולה' מיעוט, ואם כן הִרִי
3 אֱלוֹ שְׁלֹשָׁה מִיעוּטִין, נמצא שרבי יהודה הוא הדורש פסוקים באופן
4 זה, ואם כן אף הברייתא לעיל הפוטרת יחיד שעשה בהוראת בית דין,
5 היא דעת רבי יהודה.
6 הגמרא מביאה ראייה נוספת שרבי יהודה הוא הפותר וחכמים הם
7 המחייבים: וְאִיבְעִית אִימָא – אם תרצה אמור באופן אחר, שעל
8 כרחק את הברייתא 'עדיין אני אומר' לא מצית מוקמת לה – אין
9 אתה יכול להעמיד אותה פדעת רַבִּי יְהוּדָה, דְּקָתַנִּי בְּרִייתָא זו, רֹבּוּ
10 קָהֵל שְׁחָטָא, בֵּית דִּין מְבִיאִין עַל יְדֵיהֶן פֶּר, וְאִי כְּדַעַת רַבִּי יְהוּדָה,
11 הָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁצַבֹּר הוּא דְּמִיְיָתִי – שמביאים את הפר, וְבֵית
12 דִּין לֹא מְבִיאִים אוֹתוֹ, דְּתַנִּין – ששנינו במשנה להלן (ה.), רַבִּי יְהוּדָה
13 אוֹמַר, אם הורו בית דין ועשו שבעה שבטים או רובם על פיהם,
14 שְׁבַעֵה שְׁכָמִים אֱלוֹ שְׁחָטָאוּ מְבִיאִין שְׁבַעֵה פְּרִים. ואם כן הברייתא
15 'עדיין אני אומר' הסוברת שבית דין הם המביאים את הפר, ודאי
16 אינה כדעת רבי יהודה, והברייתא הראשונה 'אם נפש אחת וכו''
17 היא כדעת רבי יהודה, משום שהיא שנויה בספרא (ויקרא דבורא דחובה
18 פ"ז), וסתם ספרא היא דעת רבי יהודה (סנהדרין פ"ו).
19 הגמרא שבה לדברי רבי יהודה בשם שמואל האמורים לעיל (ב),
20 שמשנתניו הסוברת שיחיד התולה בבית דין פטור היא דעת רבי
21 יהודה, ומביאה את דברי רב נחמן בשם שמואל, הסובר שמשנתניו
22 היא דעת רבי מאיר וחכמים חולקים עליה: וְרַב נְחֶמְן אָמַר בשם
23 שְׁמוּאֵל, זו – משנתניו הסוברת שיחיד שעשה בהוראת בית דין פטור,
24 היא דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר, אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים, יְחִיד שְׁעָשָׂה פְּהוּרָאָת
25 בֵּית דִּין חַיִּיב, מבררת הגמרא: מֵאִי רַבִּי מֵאִיר וּמֵאִי רַבִּינָן, דְּתַנִּיא
26 בְּרִייתָא הוּרֹו בֵּית דִּין וְעָשׂוּ, רַבִּי מֵאִיר פּוֹטֵר וְחֲכָמִים מְחַיִּיבִין.
27 הגמרא מבררת באיזה אופן מדובר בברייתא: מֵאִי עָשׂוּ – מי הם
28 שעשו, אִילִימָא – אם נאמר שבית דין עשו, ובאופן זה חכמים
29 מחייבים, אזי מֵאִי טַעְמָא דְּרַבִּינָן דְּמְחַיִּיבִי, וְהַתְנִיא, וְכֹל הֵייתִי לומר
30 שאם הורו בית דין וְעָשׂוּ בֵּית דִּין, ולא עשו הקהל, וְכֹל הוּוֹ חַיִּיבִין
31 פר, תְּלַמְדוּ לומר (ויקרא ד) וְאִם כָּל עַדֵת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגוּ, וְנַעֲלַם דְּבַר
32 מַעֲיַי הַקָּהֵל, וְעָשׂוּ אֶת מִקְל מִצּוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָה וְאָשְׁמוּ,
33 וְהַסְמִיכוֹת 'הקהל ועשו' מלמדת שֶׁמְעָשָׂה תְּלוּי בְּקָהֵל, וְהַסְמִיעוֹת
34 וְנַעֲלַם דְּבַר מַעֲיַי הַקָּהֵל היא שְׁהוּרָאָה תְּלוּיָה בְּבֵית דִּין, שכן
35 וְנַעֲלַם דְּבַר' זו שגגת ההוראה, שנעלם מהם האיסור, וְעֵינֵי הַקָּהֵל'
36 הם הסנהדרין. כלומר שהמילה 'הקהל' נדרשת לפניה ולאחריה.
37 ונמצא שמעשה בית דין, שעשו על פי הוראת עצמם, אינו מחייבם
38 פר, אם לא עשו הקהל. ממשכה הגמרא ומבררת: אֲלָא נאמר
39 שמדובר בברייתא שהורו בֵּית דִּין וְעָשׂוּ רֹבּוּ קָהֵל, ובאופן זה רבי
40 מאיר פוטר וחכמים מחייבים, דוחה הגמרא: אין לומר כך משום שאם
41 כן, מֵאִי טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר דְּפוֹטֵר, הרי זהו האופן שבו אכן מביאים
42 פר.
43 מבארת הגמרא את כוונת הברייתא: אֲלָא לֹא – אלא ודאי מדובר
44 באופן שהורו בית דין וְעָשׂוּ מִיעוּט קָהֵל, וְכַהֵא קְמוּפְלִיגִי – (נחלקו),
45 מֵר – רבי מאיר שפוטר סְבַר שיחיד שֶׁעָשָׂה פְּהוּרָאָת בֵּית דִּין פְּטוּר,
46 והוא הדין למיעוט הקהל, וּמֵר – חכמים שמחייבים סְבַר שיחיד וכן
47 מיעוט ציבור) שֶׁעָשָׂה פְּהוּרָאָת בֵּית דִּין חַיִּיב.
48 דוחה הגמרא את דברי רב נחמן: אָמַר רַב פֶּפְאָ, אִפְשֵׁר לְבֹאֵר אֵת
49 הברייתא באופן אחר, דְּכֹלִי עֲלִמָא – לדעת הכל, יְחִיד שְׁעָשָׂה
50 פְּהוּרָאָת בֵּית דִּין פְּטוּר, אֲלָא בְּדִין בֵּית דִּין מְשָׁלִים לְרֹב צְבוּר'
51 קְמוּפְלִיגִי – (נחלקו), ומדובר שחטאו מיעוט הציבור ובית דין, ואם
52 נצרך את בית דין למיעוט אזי יהיה רוב ציבור שחטאו, מֵר סְבַר –
53 חכמים שמחייבים סוברים שבית דין מְשָׁלִים לְרֹב צְבוּר, ומביאים
54 פר שהרי רוב ציבור חטאו, וּמֵר – ורבי מאיר שפוטר סְבַר שֶׁאִין בֵּית
55 דִּין מְשָׁלִים לְרֹב צְבוּר, ונמצא שרק מיעוט ציבור חטאו, ואין
56 מביאים פר.
57 וְאִיבְעִית אִימָא – אם תרצה אמור לדחות את דברי רב נחמן באופן
58 נוסף, שמדובר בברייתא שהורו בֵּית דִּין וְעָשׂוּ רֹבּוּ שֶׁל קָהֵל, ואכן

1 נידונים כרוב ציבור וחייבים, ורפנן דאזלי פתר חפא, פטרי, שהרי
 2 החטא היה בזמן שהיו מועטים, ולכן הם נידונים כמיעוט ציבור
 3 ופטורים, [או לא] – או נאמר שלא נחלקו רבי שמעון וחכמים באופן
 4 זה, מאי – מהו הדין בזה.
 5 דוחה הגמרא: ותיפריא – וכי תסבור שיש לומר שנחלקו בזה רבי
 6 שמעון וחכמים, אימור דשמעת ליה לרבי שמעון דאזיל אף פתר
 7 ידיעה – אמור ששמעת שדעת רבי שמעון היא שהולכים אף אחר
 8 שעת הידיעה, כלומר שדבריו אמורים [היכי דהוי ידיעה וחפא
 9 פתיוב] – באופן שגם שעת הידיעה וגם שעת החטא הם באותו חיוב,
 10 כגון הדיוט שחטא, ונודע לו שחטא קודם שנתמנה להיות כהן משיח
 11 או נשיא, אך באופן שהיה חיוב בזמן ידיעה ודלא בזמן חפא, כגון
 12 כאן שחטאו מיעוט ציבור [שאין בזה חיוב כלל] ונודע להם כשהיו
 13 רוב ציבור [ויש בזה חיוב פרו], מי שמעת ליה – האם שמעת שגם
 14 בזה מחייב רבי שמעון ואינו מחשיב את שעת החטא, דאם כן –
 15 שהרי אם כך, שרבי שמעון הולך אחר שעת הידיעה אף אם בשעת
 16 החטא היה פטור לגמרי, אם כן אף הדיוט שחטא ואחר כך נתמנה
 17 לייטי פי השתא – שיביא קרבן נשיא או משיח, כחיובו עכשיו, שהרי
 18 אין מתחשבים בשעת החטא, והרי אין זה כך, שכן רבי שמעון פטר
 19 הדיוט שחטא ואחר כך נתמנה, אלא מוכח שדעת רבי שמעון חפא
 20 ידיעה פני – שצריך שגם החטא וגם הידיעה יהיו בזמן חיוב, ויהיו
 21 החיובים הללו שווים, ואם כן באופן של מועטים ונתרבו הם פטורים
 22 לגמרי אף לדעת רבי שמעון, אף אם נודע להם אחר שנתרבו, שהרי
 23 חטאם היה בזמן שאין חיוב, שכן יחיד עששה בהוראת בית דין פטור.
 24 הגמרא דנה באיזה אופנים מצטרפות שתי הוראות, כדי לצרף את כל
 25 החוטאים שיהיו רוב ציבור: איפעיא להו – נסתפקו בני הישיבה,
 26 באופן שהורו בית דין שחלב מותר, ועשו מיעוט הקהל על פיהם,
 27 והורו בית דין פתן ואסרו את החלב, ושוב חזרו והורו שחלב מותר
 28 ועשו מיעוט אחר על פיהם, ושני המיעוטים יחד הם רוב קהל, מהו
 29 הדין, האם נאמר שבין דשתי ידיעות נינהו – כיון שנודע לבית דין
 30 בינתיים שהוראתם היא טעות, לכן לא מצטרף המיעוט הראשון
 31 למיעוט השני, ואין כאן רוב ציבור, או דלמא בין דאידי ואידי –
 32 כיון שזה חלב הוא, וכל החוטאים חטאו באותו איסור, מצטרף
 33 המיעוט הראשון למיעוט השני ויש כאן רוב.
 34 ואם תמצא לומר שבין דאידי ואידי חלב הוא, לכן מצטרף ויש
 35 כאן רוב, אם כן יש להסתפק באופן שמיעוט חטאו בחלב ששל גבי
 36 הקבה ובהוראת בית דין, ומיעוט אחר חטאו בחלב ששל גבי דין

37 – שעל בני המעיים, מהו הדין, האם חבא ודאי בין דבתרי קראי
 38 קאיתי – כיון שאיסור שני סוגי חלבים אלו נלמד משני פסוקים שונים,
 39 הרי אלו שני איסורים שונים ולא מצטרף מיעוט זה למיעוט זה, או
 40 דלמא בין דאידי ואידי חלב הוא – כיון ששני חלבים אלו נקראו
 41 בסתם 'חלב', לכן הרי הם כאיסור אחד ומצטרף המיעוט השני עם
 42 הראשון ויש כאן רוב.
 43 ואם תמצא לומר שם חלב הוא – ששני איסורים אלו, איסור חלב
 44 הם ולכך מצטרף המיעוט כיון שחטאו כולם באיסור שזה, אם כן יש
 45 להסתפק באופן שחטאו מיעוט הקהל בחלב ומיעוט הקהל פדום,
 46 מהו הדין, האם חבא ודאי (בין) דתרי איסורי נינהו – ששני
 47 איסורים שונים הם [וכיון דאין איסורין שוה] לא מצטרף, או דלמא
 48 בין (דאיסורין שוה) דקרפנן שוה – ששניהם הם חיוב חטא, ויש
 49 מצטרף.
 50 ואם תמצא לומר שבין (דאיסורין שוה) דקרפנן שוה, מצטרף, אם
 51 כן באופן שחטאו מיעוט הקהל בחלב ומיעוט הקהל פצעבודת
 52 פוכבים, מהו הדין, האם חבא ודאי אין איסורין שוה ואין קרפנן
 53 שוה, שהרי חטאת עבודת כוכבים אינה כחטאת חלב, ולכן אין
 54 מצטרפים, או דלמא בין דאידי ואידי פרת הוא – שגם חלב וגם
 55 עבודה זרה שוים בכך ששניהם איסור כרת הם (במזיד), מצטרף
 56 המיעוט שחטא בעבודה זרה עם המיעוט שחטא בכרת. מסיקה
 57 הגמרא: תיקו – תעמוד שאלה זו בספק, שלא נפשטה.
 58 הגמרא דנה באופן אחר של שתי הוראות: איפעיא להו – נסתפקו בני
 59 הישיבה באופן שהורו בית דין שחלב מותר, ועשו מיעוט הקהל
 60 על פיהם, ומת אותו בית דין, ועמד בית דין אחר תחתיהם, והורו
 61 והורו שוב שחלב מותר, ועשו מיעוט אחר על פיהם, מהו הדין, האם
 62 מצטרפים שני המיעוטים לרוב ציבור ומביאים פרו. הגמרא מבארת
 63 את השאלה: אליבא דמאן דאמר בית דין מיתני – לשיטת רבי
 64 מאיר, הסובר (להלן ד) שחיוב הבאת הפר מוטל על בית דין, שבית דין
 65 הם המביאים את הפר, לא תיבעי לך – אין מקום להסתפק, דהא
 66 ליתנהו – שהרי בית דין הקודם אינו, שהרי מתו, ואי אפשר לצרפם
 67 להביא יחד פרו. אלא בי תיבעי לך – מה שיש לך להסתפק, זהו
 68 אליבא דמאן דאמר צבור מיתני – לשיטת רבי יהודה, הסובר (שם)
 69 שהציבור הם המביאים את הפר, ואם כן מאי הדין, האם צבור הא
 70 קאי – הציבור הרי קיים, ויש לצרף את המיעוט הראשון עם המיעוט
 71 השני ולהביא פרו,

אגרות קודש

ב"ה, ב' כסלו, תשט"ו

ברוקלין.

שלום וברכה!

מכתבו עם הפ"נ המוסגר בו נתקבל בעתו, וימי חדש תשרי אין הזמן גרמא לענות, מלבד על שאלות
 דחופות ביותר וביותר, ובדאי יודיע בהזדמנות הקרובה איך הסתדר בשנה חדשה זו, וביוחד בסדר לימוד
 בקביעות בהתמדה ושקידה, ועכ"פ מכאן ולהבא יסתדר באופן כזה.

וכבר ידוע פסק תורתנו תורת חיים, אשר בטבע האדם ותולדתו המוח שליט על הלב, ואין לך דבר
 העומד בפני הרצון, וכשיחליט בתוקף שעליו להיות כמתאים לצור מחצבתו, בודאי תושפע תוספת הצלחה
 ביגיעתו ובעילוי למעלה בלימוד התורה ובקיום המצות וזכות אבותיו מסייעתו.

המחכה לבשו"ט בכל זה בהקדם.

59 וְהִלֵּךְ יָחִיד וְעָשָׂה עַל פִּיהֶן - כהוראתם הראשונה, שלא ידע
60 מהחזרה, רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר מַחְסֵאתָ, שהתולה בב"ד פטור (לעיל ב.),
61 וְרַבִּי אֱלֶעזֶר אֹמֵר, סֶפֶק אִם חַיִּיב חֹטֵאת, ולכן מביא אשם תלוי.
62 ומבאר, אִיחָוהוּ האופן שיש סֶפֶק, זהו אם יֵשֵׁב לוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, ויכל
63 לשמוע מהחזרה, חַיִּיב אִשָּׁם, אך אם הִלֵּךְ לוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם, ולא היה
64 יכול לשמוע, אין כאן ספק ופְטוּר. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מוֹדָה אֲנִי בְּזֶה
65 שהלך למדינת הים, שְׁהוּא קְרוֹיב לְפִטוּר יוֹתֵר מִן הַחֹזֵקָה מִשּׁוּם שֵׁלָא
66 היה לו לשמוע מהחזרה, ופְטוּר. אָמַר לוֹ בֶּן עֲזַאי לְרַבִּי עֲקִיבָא, מַאי
67 שְׁנָא זֶה שֶׁהֵלַךְ לְמַדִּינַת הַיָּם וְשֵׁאתָה פּוֹטֵרָן מִן הַיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ. אָמַר
68 לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, שְׁהַיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ אֲפֻשֵׁר תִּיהִי לוֹ שְׁיִשְׁמַע מִהַחֲזוּרָה,
69 והוא קרוב לתולה בעצמו ולכן חַיִּיב אִשָּׁם, וְזֶה שֶׁהֵלַךְ לֹא הָיָה לוֹ
70 אֲפֻשֵׁר שְׁיִשְׁמַע, ותלה בב"ד.

71 הוֹרוּ בֵּית דִּין לְעֶקֶד וְלִהְתִּיר אֶת כָּל תְּנוּפֵי שֵׁל הַמְצוּהָ, כגון אָמְרוּ
72 אִין אִיסוּר נָדָה בְּתוֹרָה כְּלָל, או אִין שִׁבְתָּ בְּתוֹרָה, או אִין עֲבוּדַת
73 בּוֹכְבִים בְּתוֹרָה, הָרִי אֵלּוּ פְטוּרִין מִפֶּר. אבל אם הוֹרוּ לְכַלֵּל מִקְצַת
74 הַמְצוּהָ וְלִקְוִים מִקְצַת הַמְצוּהָ, הָרִי אֵלּוּ תֵיבִין. בִּיצֵד, אָמְרוּ יֵשׁ
75 נָדָה בְּתוֹרָה, אֲכָל הַבָּא עַל שׁוֹמְרֵת יוֹם כְּנָגֵד יוֹם - אשה שראתה
76 דָם יוֹם או יוֹמִיִים, ודינה לשמור יום אחד בטהרה, פְטוּר, או יֵשׁ
77 שִׁבְתָּ בְּתוֹרָה, אֲכָל הַמוֹצֵא מְרֻשׁוֹת תְּחִיד לְרֻשׁוֹת הַרְבִּים פְטוּר,
78 או יֵשׁ עֲבוּדַת בּוֹכְבִים בְּתוֹרָה, אֲכָל הַמְשַׁתְּחוּה לַה פְטוּר, הָרִי
79 אֵלּוּ תֵיבִין, שְׁנָאֵמַר (יוקרא ד ג') וְנִעְלַם דְבַר מַעֲיָנִי הַקְהָל, ושחייבים
80 רק אם נעלם דְבַר מִהַמְצוּהָ, וְלֹא כָּל תְּנוּפֵי.

גמרא

81 הגמרא מבארת את טעם רבי שמעון: אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר רַבִּי, מַאי
82 מַעֲמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן הַפּוֹטֵר יָחִיד שְׁעָשָׂה אַחַר חוֹרֵת ב"ד, הוֹאִיל
83 וּבְרֻשׁוֹת בֵּית דִּין הוּא עוֹשֶׂה. אִיבָא דְאָמְרִי, אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר
84 רַב, אִימַר הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל הוֹרָאָה שִׁצְעָה וְנִתְפַשְׁטָה בְרוֹיב
85 צִבּוּר - שְׁעָשָׂה רוב הציבור, אף שחזרו בהם ב"ד, יָחִיד הַעוֹשֶׂה אוֹתָהּ
86 פְטוּר, לְפִי שֵׁלָא נִתְנָה הוֹרָאָה אֵלָּא לְהַכְחִיץ בֶּן שׁוֹנֵג לְמוּד -
87 להבחין שהתולה בה אינו מזיד אלא שוגג ועל פי ב"ד.

88 פֶּעַם בִּשְׁנֵיהּ הָיָה כָּל יְהוּדֵי שׁוֹקֵל מַחְצִית הַשֶּׁקֶל לְלִשְׁכָה בַּמִּקְדָּשׁ,
89 וּשְׁלֹשׁ פְּעָמִים בִּשְׁנֵיהּ הָיוּ תוֹרְמִים (מפרישים) מִהַכֶּסֶף, ומכסף התרומה
90 קוֹנִים קֶרְבָּנוֹת צִיבּוּר כֹּל הַשָּׁנָה. הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה לֵב רַב: מִיִּתְיָב, פֶּר
91 הַעֵלָם דְבַר שֶׁל צִבּוּר וְשַׁעֲרֵי עֲבוּדַת בּוֹכְבִים, בְּתַחֲלָה גּוֹבִין עֲלֵיהֶן
92 שְׁלוּחֵי ב"ד מִכָּל יִשְׂרָאֵל, דְבַרִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי יְהוֹדָה אֹמֵר,
93 מִתְרוּמַת הַלְשִׁכָּה הֵן בְּאִין. ואם כן לרבי שמעון שגובין מִהַצִּיבּוּר,
94 אָמַי אִמַר רַב שֶׁהַעוֹשָׂה אַחַר חוֹרֵת ב"ד נִחְשָׁב תוֹלָה בְּב"ד, הָרִי בִּין
95 דְבִי לְהוּ - שגבו ממנו כסף לפר, הָיָה לִיה הוֹדֵעַ - נודעה לו החזרה.
96 מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אִיבְעִית אִימָא שְׁמִדוּבֵר בְּגוֹן שְׁגָבּוּ סָתָם, ולא
97 הוֹדִיעוּ לְמַה גָּבוּ. וְאִיבְעִית אִימָא בְּגוֹן דְלֹא הָיָה לִיה בְּמָתָא - שלא
98 היה בעיר כשגבו, ולא נודע לו, ועשה אחר שגבו. וְאִיבְעִית אִימָא רַב
99 כְּאִדְרָךְ תְּנָא - כברייתא האחרת סָבַר, דְתִנְיָא אִיפְכָא - [להיפך],
100 בְּתַחֲלָה גּוֹבִין לְהוּ, דְבַרִּי רַבִּי יְהוֹדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, מִתְרוּמַת
101 הַלְשִׁכָּה הֵן בְּאִין. ואם כן לרבי שמעון לא ידע היחיד מהחזרה, והוא
102 תולה בב"ד.

103 דעות נוספות לגבי העושה אחר חזרת ב"ד: תְּנִינָא, רַבִּי מַאִיר מְחַיִּיב
104 חֹטֵאת בַּיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ, שֶׁכָּן תִּלָּה בְּעַצְמוֹ, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר, שֶׁכָּן תִּלָּה
105 בְּב"ד. רַבִּי אֱלֶעזֶר אֹמֵר, סֶפֶק בְּמֵי תִלָּה, ומביא אשם. מִשּׁוּם
106 סוֹבְכִים אָמְרוּ, הַמַּעֲשָׂה תְלוּי, כפי שיתבאר. הַגְּמָרָא מְבַאֵר אֵת
107 הַחִלּוּק בֵּין רַבִּי אֱלֶעזֶר לְסוֹמְכוֹס: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אֲשֶׁם תְלוּי אִיבָא
108 בִּינְיָיְהוּ, שֶׁלְרַבִּי אֱלֶעזֶר יש ספק שקול האם תִּלָּה בְּעַצְמוֹ או בְּב"ד,
109 ולכן חַיִּיב אִשָּׁם תְלוּי, אך לְסוֹמְכוֹס אין לומר שתִּלָּה בְּעַצְמוֹ מִמֶּשׁ,
110 שְׁהָרִי עָשָׂה עַל פִּי הוֹרָאָה, ולכן הַמַּעֲשָׂה תְלוּי, שאין כאן צד חיוב
111 גָּמוּר, ופְטוּר מֵאִשָּׁם.

112 הַגְּמָרָא מְבַאֵר אֵת דַּעַת רַבִּי אֱלֶעזֶר: אָמַר רַבִּי יוֹדָה, מִשְׁלַל לְדַעַתוֹ
113 דְרַבִּי אֱלֶעזֶר, לְמַה הִדְבַּר דוּמָה, לְאִדָּם שְׁאֲכָל סֶפֶק חֵלֵב סֶפֶק
114 שׁוֹמֵן, שֶׁסָּבַר שׁוּה שׁוֹמֵן וְנֹדַע לוֹ שׁוּה סֶפֶק, שְׁמִבְיָא אֲשֶׁם תְלוּי, שֶׁכָּן
115 יִתְכֵן שְׁאֲכָל חֵלֵב. וכן כאן יִתְכֵן שֶׁתִּלָּה בְּעַצְמוֹ.

1 או דְלִמָּא, [ידיעה] דְתַהוּא בֵּית דִּין דְתוֹרוּ בְּעִינָן - צריכים אנו שאף
2 הַב"ד שְׁהוֹרָה יִחוּזֵר בּוּ. מְסִיקָה הַגְּמָרָא: תִּיקוּ - תעמוד שאלה זו ללא
3 הכרעה.

4 הַגְּמָרָא מְלַמֶּדֶת שִׁישׁ חַיִּיב פֶּר רַק אִם כָּל הַסְּנֵהֲרִין הוֹרוּ: אָמַר רַבִּי
5 יוֹנָתָן, אִמְלִילוּ מַאָּה דַּיִינִים שְׁיִשְׁבוּ בְּסִנְהֵדְרִין לְהוֹרוֹת, וטעו, אִין תֵּיבִין
6 פֶּר עַד שִׁיּוּר וְיִסְכִּימוּ בּוֹלָן לְהוֹרָאָה, שְׁנָאֵמַר (יוקרא ד ג') וְאִם כָּל עֵדֵת
7 יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְגו', שאינם חַיִּיבִים עַד שְׁיִשְׁגּוּ בּוֹלָן - כל עדת ישראל,
8 דַּהֲיִינוּ [עַד שֶׁתְּפֹשׁוּט הוֹרָאָה כָּכָל עֵדֵת יִשְׂרָאֵל].

9 מְבִיאָה הַגְּמָרָא אֵת: אָמַר רַב הוֹנָא דְרַב הוֹשְׁעִיא, הָכִי נִמְי
10 מִסְּבָרָא - דִּין זֶה מִסְּתַב, דְהָרִי כָּכָל הַתּוֹרָה בּוֹלָה קוּימָא לִן
11 שְׁרוּבָּה כְּבוֹלוֹ, וְאִם כֵּן הָכָא דְבִתְיָב (יוקרא ד ג') דוּוקא 'כָּל הַעֵדָה',
12 מִשְׁמַע שֶׁאִין דִּי בְרוּבָם, וְהוֹאִיל וְכָּהּ, אִפְּלִילוּ הֵן מַאָּה צִרִיךְ שִׁיּוּר
13 כּוֹלָם.

14 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: [תַּנָּן] (לעיל ב.), הוֹרוּ בֵּית דִּין, וְיָדַע דִּין אַחַד מִהֶן
15 שְׁמַעוּ, או תְלִמִּיד וְרֵאיוּ לְהוֹרָאָה, וְהִלֵּךְ וְעָשָׂה עַל פִּיהֶם, בִּין שְׁעָשׂוּ
16 וְעָשָׂה עִמָּהֶן, וּבִין שְׁעָשׂוּ וְעָשָׂה אַחֲרֵיהֶן, וּבִין שֵׁלָא עָשׂוּ וְעָשָׂה, הָרִי
17 זֶה חַיִּיב מִפְּנֵי שֵׁלָא תִלָּה בְּבֵית דִּין. מְדִיִיקַת הַגְּמָרָא: הָאִי - דִּין או
18 תְלִמִּיד הוּא דְחַיִּיב, הָא אַחֵר - עִם הָאֵרֶץ שְׁעָשָׂה, פְטוּר שֶׁכָּן תִּלָּה
19 בְּב"ד, וְאָמַי פְטוּר, הָא לֹא נִגְמְרָה הוֹרָאָה וְלֹא הוֹרוּ כּוֹלָם שֶׁכָּן דִּין
20 אַחַד יָדַע שְׁטַעוּ. ומתרצת: הָכָא בְּמַאי עֶסְקִינָן, בְּגוֹן שְׁהַרְפִּין הַהוּא
21 אַחַד מִהֶן בְּרֵאשׁוֹ - הַדִּין הָרַבִּי בְּרֵאשׁוֹ כְּמִסְכִּים, וְנִחְשָׁב שְׁהוֹרוּ כּוֹלָם.
22 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: הָא שְׁמַעוּ, הוֹרוּ בֵּית דִּין, וְיָדַע אַחַד מִהֶן שְׁמַעוּ,
23 וְאָמַר לְהוּן 'טוּעִין אַתֶּם', וְלֹא קִיבְלוּ מִמֶּנּוּ, הָרִי אֵלּוּ פְטוּרִים, שאין
24 זו הוֹרָאָה. מְדִיִיקַת הַגְּמָרָא: מַעֲמָא הוּא מִשּׁוּם דְאָמַר לְהוּן 'טוּעִין
25 אַתֶּם', וְזֶה הַטַּעַם דְּפְטוּרִים, הָא אִם שְׁתִּיק מִיִּשְׁתַּקֵּי, תֵיבִין פֶּר וְנִמַּר
26 לָהּ - וְנִגְמְרָה הוֹרָאָה, וְאָמַי, וְהָא לֹא הוֹרוּ בּוֹלָן, שְׁהָרִי יָדַע שְׁטַעוּ.
27 ומתרצת: אָמְרִי, הָכָא נִמְי בְּגוֹן שְׁהַרְפִּין בְּרֵאשׁוּ.

28 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: מְחַיִּיב רַב מְשַׁרְשֵׁיא, סָמְכוּ רְבוּתֵינוּ עַל דְבַרִּי רַבִּין
29 שְׁמַעוֹן בֶּן כְּמִלְיָאֵל וְעַל דְבַרִּי רַבִּי אֱלֶעזֶר רַבִּי צְדוּקָה, שְׁהָיוּ אֹמְרִים
30 אִין גּוֹזְרִין וְזוּרָה עַל הַצִּבּוּר אֵלָּא אִם בֶּן רֹיב הַצִּבּוּר לְכוּלִין לְעִמּוּד
31 כְּהָ, וְאָמַר רַב אָרָא בַר אֲבָא, מַאי קָרָא - מְחַיִּיב לְמַדּוּ זֹאת, הַפְּטוּק
32 (מלאכי ג א') וּמְבִיאָה אַתֶּם נְאֻרִים וְאֵתִי אַתֶּם קִבְעִים הַגּוֹי כְּלוֹ' -
33 גּוֹזְרִים אַתֶּם עַל עַצְמִכֶּם וְעַל הַגּוֹי כּוֹלוּ, וְאִינְכֶם עוֹמְדִים בְּגוֹזְרֵי אֵלָּא
34 קוֹבְעִים וְגוֹזְלִים אוֹתִי, וְנִהְנִים מִמָּה שֶׁאִסְרַתֶּם. מְדִיִיק רַב מְשַׁרְשֵׁיא:
35 וְהָא הָכָא דְבִתְיָב 'הַגּוֹי כְּלוֹ', וְאָף עַל פִּי כֵן רֹיבָא כְּכוֹלָא דְמִי וְדִי
36 בְרוּב צִיבּוּר, וְאִם כֵּן אָף בְּהוֹרָאָה, אָף שְׁכַתוּב 'כָּל הַעֵדָה', רובו ככולו
37 וְדִי שִׁיּוּר רובם. אומרת הגמרא: תִּיּוֹבְתָא - לכאורה זוהי פִּירְכָא
38 לְדַבְרֵי דְרַבִּי (יוחנן) [יוֹנָתָן]. מְסִיקָה הַגְּמָרָא: אִבְּן תִּיּוֹבְתָא. הַגְּמָרָא
39 מְפַרֶשֶׁת אֵת הַפְּטוּק דְלַעִיל: וְאֵלָּא מַאי 'כָּל עֵדֵת' דְקָאֵמַר רַבִּימָא,
40 וּמוֹדַע כֹּתָב כְּל', הָכִי קָאֵמַר, אִי אִיבָא בּוֹלָם - אִם כֵּל ע"א דַּהֲיִינִים
41 הָיוּ בְּהוֹרָאָה, וְהוֹרוּ אִלּוּ הָרַכִּינוּ רֵאשׁ, הוֹיָא הוֹרָאָה, וְאִי לֹא כֵל הַע"א
42 הוֹרוּ, לֹא הוֹיָא הוֹרָאָה.

43 עוֹד מִימְרָא שְׁכָל דַּהֲיִינִים אַחֲרָאִים לְהוֹרָאָה: אָמַר רַבִּי יוֹשְׁעִי,
44 עֲשָׂרָה שְׁיִוְשְׁבִין בְּדִין וְטַעוּ, קוֹלֵר תְלוּי בְּצִנְאָר בּוֹלָן - כּוֹלָם נַעֲשִׂים.
45 מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא: שְׁשִׁיטָא, שֶׁכָּן כּוֹלָם הוֹרוּ. ומתרצת: הָא קָא מְשַׁמַּע
46 לֵן, דְאִפְּלִילוּ תְלִמִּיד הַיּוֹשֵׁב בְּפִנֵי רַבּוֹ, וְאִינוּ יוֹשֵׁב בְּדִין, וְיָדַע שְׁרַבו
47 טַעוּהוּ, וְשִׁתְקוּ, נַעֲשִׂשׁ.

48 רַב הוֹנָא, כִּי תָהוּ נָפִיק - כְּשֶׁהִיָּה יוֹצֵא לְבִי דִינָא, מִיִּתִּי -[היה
49 מְבִיא] עֲשָׂרָה תְנָאי דְבִי רַב לְקַמִּיָּה - לְדוֹן עֵימּוֹ, שֶׁכָּן אִמַר, כִּי יִהְיֶה
50 דְנִימְסִין שִׁיבָא מְשַׁנְרָא - שְׁתַּגִּיעַ אֵלַי נְסוּרַת קַטְנָה מְקוּרָה גְדוּלָה,
51 כְּלוֹמַר שֶׁאִם נִטְעָה יִתְחַלַּק הַעוֹנֵשׁ. רַב אֲשִׁי, כִּי הוּוּ מִיִּתִּי מְרַפְתָּא
52 לְקַמִּיָּה - טְרִיפָה לְפַסּוּק בַּהּ, מִיִּתִּי עֲשָׂרָה מְבָרִי - שׁוֹחֲטִים הַבְּקִיאִים
53 בְּטְרִיפוֹת מְהַעִיר מְתָא מְחַסְבָּא וּמוֹתִיב קַמִּיָּה, אָמַר, כִּי הִיבָא
54 דְנִימְסִין שִׁיבָא מְשַׁנְרָא.

משנה

55 המשנה מבארת דין יחיד שעשה אחר חזרת ב"ד, ושאינו חיוב פר אם
56 ביטלו ב"ד מצוה שלמה: הוֹרוּ בֵּית דִּין, וְיָדַעוּ - וְנודע להם שְׁמַעוּ,
57 וְהוֹרוּ בְּהוּן, בִּין שְׁהִבְיָאוּ בְּפִרְתָן (הפרו) וּבִין שֵׁלָא הִבְיָאוּ בְּפִרְתָן,
58